

Harry Salmenniemi

Delfiinimeditaatio

ja muita novelleja

Siltala

Delfiinimeditaatio

Harry Salmenniemi

Delfiinimeditaatio

ja muita novelleja

Helsingissä

Kustannusosakeyhtiö Siltala

Yöllä taivas

Hän heräsi sameassa. Hänessä sirisi. Hän kosketti kädellään ilmaa, se hidasti häntä, se oli tervaa ja hunajaa. Hän avasi silmänsä. Joku laite, hän ajatteli. Joku odottaa minua, hänellä on olkapäät, hän keittää kahvia, höyry hohtaa valossa. On aamu, nuo ovat lapseni, olen saanut ne hänen kanssaan. Kummallinen, valkoinen pää. Pelkkää tukkaa, tyhjä. Mutta ilme on lempeä, lämmin. Lapsia on mahdotonta kuvitella. Kun ne nukkuvat, ne ovat niin painottomia, etteivät ole olemassa. Jostakin tähän maailmaan tulleita.

Hän kuunteli miten liikenne virtasi ikkunan takana. Rekan tunsi, painon täynnä virtaavaa lyijyä. Hän kuvitteli nousevansa sängyltä, kulkevansa keittiöön. Hän pesi kätensä. Siitä ei tullut mitään. Hän kuvitteli pesevänsä hampaat. Valkoiset, kuin kiteitä suussa. Kaikkiällä välkehti hammastahnan vaahdot. Minä, tämä maailma, tämän maailman esineet, muovipulot ja jänisräikät. Nyt selästä ottaa. Hän makasi kädet sivuilla. Hän ajatteli poikaansa. Pojan suu. Tytön suu. Hän luki tytölleen sadun. Siinä oli orava. Hän muisti, miten tyttö kuunteli, hengitti ennen kuin nukahti, vai oliko se poika. Hän ajatteli

medaljonkia, se nousi runkoa pitkin oksalle. Ne eivät tiedä, mihin kätkevät käpynsä, siinä on niiden virhe. Mutta luonto ei tee virheitä. Luonto osaa olla luonnollinen. Kuka niin sanoi. Oudosti, typerästi sanottu.

Ajatus, olkapäät. Hän oli vaimonsa kanssa ulkoilmateatterin katsomossa, harjulla, silloin satoi, joskus. Paksut, puiset portaat nousivat korkealle ja laskeutuivat harjun toisella puolella kaupunkiin. Taustalla välkehti vitriini, jossa oli Albrecht Dürerin maalaama jänis. Wc:n ovi oli auki. Oviaukosta tulvi valoa. Hän malttoi mielensä. Hän oli tajuissaan. Hän katsoi wc:n ovea ja tajusi, että siellä oli joku, mutta siellä ei ollut ketään. Vaimo makasi hänen vieressään. Ovi oli koko ajan auki. Hengityksen putous, humina. Se oli vaimon hengitys.

Hän seiso i rotkon reunalla, vesi virtasi rotkoon, hän oli ylimmällä tasanteella. Hän näki putouksen, vesi vajosi laattoina alas, se painoi niin paljon, että maa rikkoutui sen alla.

— Valvotko sinä?

— En.

Hän kuunteli, mutta kukaan ei puhunut. Mitä tarkemmin hän kuunteli, sitä voimakkaammaksi humina kävi. Sitä oli kaikkialla, siinä ei ollut sävyjä, se oli tasainen, kimalteleva matto. Hän yritti muistaa, mihin oli herännyt. Hän mietti aikaa, ja kun se ei auttanut, hän mietti kahvia. Palanut, harmaa. Nainen rinnat esillä. Hän ei himoinnut, mutta hän ajatteli himoa. Hän todella yritti. Hän tuns i varpaansa. Hän makasi kyljellään, mutta tuntui kuin olisi ollut selällään ja liekehtinyt. Lantion asento. Kynnet, pois päin. Kipu, joka nousi selästä, ei oikeastaan kipu. Vahinko, tai selitys. Hän yritti ymmärtää,

miksi puhuttiin intohimon liekistä, mutta ei ymmärtänyt. Se oli kupu tai notko, ei liekki. Himo, joka valvottaa nuorena, lakkaa sitten valvottamasta. Vaimo kääntyi. Minä elän yöllä, mutta en tunne sitä. Hän näkee unta enkä tiedä siitä mitään. Suljettu tajunta tavoittelee porttia, kolkuttaa, mutta kolkuttavalle ei avata. Hän kurkotti kohti lamppua. Se oli tanskalaista designia. Ennen kuin tajusi, hän oli napsauttanut sen päälle. Kuin ampuisi jonkun, ajattelematta.

En ole niin valveilla että voisin sanoa: olen valveilla. Jossakin kynttilät, ehkä näyttämöllä, tavoittamattomissa. En ole sokea. Missä rahat ovat, turvaketjun ja peilioven takana. Jälleen hän havahtui siihen, miten hengitti katkonaisesti, hän oli Kansallisteatterin edustalla kaksikymmentäkolme vuotta sitten, tai Torinossa kahdeksantoista vuotta sitten. Käärinliinat, hän tunsu, jossakin, kasvot. Matalat pilvet. Vuoret nousivat aivan keskustasta.

En ole joutunut pakenemaan sotaa, jättämään kotia. Saan olla täällä. On rauhanaika. Mutta kun kuuntelee tarkasti, jostakin kuuluu huutoa. Hän tiesi miten lapset hengittivät, hänen ei tarvinnut kuvitella, ne olivat niin rauhallisia ja luottavaisia, että saivat aikuisen suunniltaan. Odottaako hän minua yhä? Odottaako hän minua siellä enkä minä koskaan tule?

— Asutko sinä tässä lähellä?

Se ei ollut kysymys. Kun hän tarttui käteen, hän tiesi, että kulkisi jonnekin, missä ei ollut ennen käynyt. Sellaiset silmät, takki, myös nauru. Tukka kuin nauru. En tiedä, en muista enkä osaa. Jostakin kuului naurua. Naapurit eivät nuku koskaan. He riitelevät ensin ja sitten nauravat; sitten he rakastelevat.

Nuori, kouluttamaton pari, joka silloin tällöin polttaa jotakin. Heille pitäisi sanoa, että haju kantautuu tänne asti.

Mieli, puoliksi tyhjä.

Avara, hatara.

Silmät kiinni mikään ei ollut niin erilaista. Rinnat, ja ehkä suu. Mutta kun kieli liikahtaa, suusta tulee toinen. Mikä olen näkemään tämän kaiken. Musta päiväpeitto ja pyjama, harmaanmusta. Miten ihminen voi olla tiedoton ja silti huomata, että kutittaa. Me olemme viistosti, emme lähekkäin. Painun häneen kiinni. Hän oli niin lähellä vaimoaan, että tunsii tämän lämmön.

Puhutaan pareista, jotka ovat syntymästään etsineet toisiaan, ja sitten kun he löytävät toisensa, tapaaminen on kuin räjähdys. Kävikö meidän niin. Jos sellaista edes voi ajatella. Mikä tämä on, hän ajatteli, ajatusten millimetripaperi.

Hän piirsi kuvioita, seitinohutta, mutta ei kynällä vaan silmillään. Reitti kulki ripsien välissä. Hän kulki sitä pitkin ja muisti, hän näki muiston seitin.

Heitä oli kaksi, heillä oli reput, he olivat väsyneet kävelystä. Silloin he näkivät rannan. He eivät olleet uskoa sitä. Kaikki laiduneläimet luostarin takana, ja jyrkkä kallio, ja vanhat miehet kävelivät pihalla rukousnauhat käsissään. Vesisade. Eläinten kauoissa kellot kilkattivat.

Hän oli viime viikolla herännyt siihen, että olohuoneesta kuului napatusta. Hän oli mennyt katsomaan. Kesti aikansa ennen kuin hän tajusi, että se oli pisara, joka osui ikkunalaudalle. Jokin kaiutti pisaran äänen. Hän oli jo ehtinyt tarkistaa television ja stereot. Hän ajatteli näyttelijää, joka seisoi

valokeilassa turhaan, sillä katsomo oli tyhjä. Näyttelijä lauloi. Lapset nukkuvat. Ne hengittävät valveilla ja nukkuessaan samalla tavalla, joka on niin hiljainen, että välillä täytyy mennä aivan lähelle että sen huomaa. Suut silti märät. Pulpetti, piirustus.

Minä olen ollut lapsi, mutta mitä siitä on jäljellä, minun lapseni. Erikokoinen samanlainen. Lapset kulkevat samaa reittiä kuin minä, mutta eivät väistämättä. Nyt he ovat siinä kohdassa, jossa eivät vielä osaa lukea, mutta ymmärtävät jo.

Hän kallistui toiselle kyljelleen, yritti ymmärtää; hän tunsi ymmärtävänsä. Minä olen hereillä. Tämä ei ole mitään akuuttia, minä vain heräsin. Olen kuin kuka hyvänsä, joka sattuu heräämään yöllä. Raide, tai kiskot, ja lähestyvä juna. Heräsin painekattilassa, jossa täytyy maata, ja jostakin nousi virta, joka ei vienyt minulta tajua. Sänky nousi ja laski. Hän näki kellon. Viisarit ja numerot, joita ei oikeastaan tarvitse. Naskali, ranne. Kun putoaa avantoon, ei enää pääse ylös. Hän tiesi, että jos olisi pudonnut jäihin, häntä ei olisi.

Se viimeinen kylmä, hän ajatteli, on itse asiassa lämmin.

He olivat ostaneet asunnon. Siinä oli kolme huonetta ja avara keittiö. Ovesa oli naskalit, ne oli nostettu siihen kevättä varten. Valveilla hän ei edes tiennyt mitä ne tarkoittivat, mutta nyt kun hän oli näin väsynyt, hän ajatteli naskaleita koko ajan. Ihminen, räpiköimässä jään kaltevilla pinnalla. Herätyskello ei soi. Mitä muuta. Isoisältä saadut tavarat.

Me ostimme sohvan, vedenkeittimen, uuden keittiöpöydän, ja siihen kaikkeen meni rahaa. Joitakin asioita olisin tahtonut käytettynä, mutta vaimo ei tahtonut, hän halusi uutta.

Hän katsoi vaimoaan. Nukkuva hämärä, kolmasosaksi näkyvillä. Minä olen tällainen, pelkkä aavistus siitä, mikä saattaisiin olla. Hän kuunteli, hän tunsu sydämalassaan, miten lapset olivat hiljaa. Vielä yksi tällainen lepattava yö, kuin kynttilä, josta on selvittävä läpi. Ennen tapaamista, kun juodaan hätäinen kahvi.

Seuraavalla viikolla hän oli lähdössä Helsinkiin, hän tunsu sen jossakin, että oli lähdettävä, vaikka siihen oli vielä aikaa. Hän oli kuin olisi jo istunut ravintolavaunussa ja ajatellut jotakin, Hämeenlinnaa, järveä ja linnaa, peltoa. Hänellä täytyi olla kaikki valmiina ennen lähtöä. Se oli niin hölmöä, että kun sitä ajatteli, olisi tehnyt mieli olla lähtemättä. Mutta hän oli luvannut. Hänellä oli syitä, mutta hän ei tiennyt, oliko hän itse keksinyt ne vai oliko joku istuttanut ne hänen päähänsä. Hän ajatteli junan ääntä. Hän näki itsensä selaamassa puhelintaan. Aina jatkuvaa kommunikaatiota, rapinaa.

Kun on menossa tapaamaan ihmisiä, ajattelee miten tämäkin menee, miten tästä selviää, ja aina siitä selviää jotenkin, ja kaikki se unohtuu melkein heti.

Hän tunnusteli kasvojaan. Kynnet olivat pitkät. Ne pistelivät leukaan, kun nojasi niitä vasten. Hän ajatteli ystävänsä, joka rentoutui juomalla konjakkia, joka ilta samaa juomaa. Mitä epätoivoista siinä oli. Millaista konjakkia, hän ajatteli, sikari, julkinen investointi, tukipäätös. Tuloistaan valittavat ne, joilla rahaa kuitenkin on. Niillä, joilla ei ole rahaa, ei ole aikaa valittaa, eikä mahdollisuutta. On monia, joita ei kukaan koskaan kuuntele. Kuuntelenko minä heitä itse.

Ihminen ajattelee itseään eri tavalla kuin muita, armottomammin mutta myös välittävämmin, jos hänellä on onnea.

Minä olen myös muuta kuin mitä ajattelen. Minulla on tämä otsa. Tämä nenä. Humoristinen, koomillinen.

En koskaan polttanut niin kuin monet muut, silloin tällöin, humalassa. Säästän sillä tavoin nytkin, että en polta. Jotkut heräävät keskellä yötä tupakalle, menevät rappukäytävään ja kaikki raput alas ulko-ovelle vain polttaakseen yhden savukkeen. Minun setäni oli sellainen. Minun setäni oli sarake, mittatikku.

Hän nousi sängynlaidalle varoen. Hän katsoi vaimoan, heräsikö tämä. Minulla ei ole muuta kuin kokemuksen. Ruumis, jonka vien tapaamiseen, kädet, joilla nostan kahvikuppia ja tervehdin muita. On muistettava inhimilliset ja ystävälliset ilmeet, onko minulla muitakin, ehkä ei. Teen ihmisiin vaikutuksen, jota en saa koskaan tietää. Onko minun lähelläni hyvä olla. Olen kirjekuori, johon maailma yrittää saada jotakin sopimaan.

Hän oli hikinen. Hän riisui paitansa. Hänellä ei ollut rintoja, rintakehä oli tasainen ja litteä. Hän oli nainen. Hän tunsu miten pakarat hikosivat pyjaman housuja vasten. Puuvillaa, ei muuta. Se ei ollut ikävää tai todellista. Aika taipui, ja hän taipui ajan mukana. Ensimmäiset tulevat taas ensimmäisinä, hän ajatteli. Ministeristä näkee heti, että hän ei tiedä mistä puhuu, sanoo vain jotakin. Liian nopeasti huipulle noussut ihminen, pyrkyri, vaikka olisi periaatteitakin. Kun on kerran sotkeutunut politiikkaan, tunnistaa toisessa sen saman harhan, joka itsellä on ollut, että asioihin voi vaikuttaa ylhäältä, sanomalla. Sitä ei tahdo heti ymmärtää mitä ajattelee. Se vaivaa monia. Minua se ei enää vaivaa. Minä olen tällainen kuin olen, minua ei enää saa toisenlaiseksi. Sitä ei enää niin arvostele itseään, kun näkee lapsensa, kaiken sen itkun ja kauhun. Ministeri ei tiedä itseään, valehtelee vai ei.

Hän ei ole varma. Mutta siitä ministeri valehtelee, että väittää olevansa varma, vaikka ei ole. Kuka tietää millainen koulutus hänellä on. Ei kaikista jaksa ottaa selvää. Sähkönsiirtohinnot, joista ne nyt puhuvat, ovat pieni asia suuremmassa kuvassa; omistukset on väärin jaettu.

Hän ajatteli Helsinkiä, hän näki ihmisjoukon aseman edessä, Sokoksen valot, S-marketin logon, puhelintaan katsovia ihmisiä, jotka osasivat väistellä toisiaan katsomatta. Mannerheimintie, Erottaja, Uudenmaankatu. Hän kuvitteli, että pysähtyisi jossakin ja söisi sushia, hänen oli pakko, hänen oli nälkä. Kun menee vieraaseen paikkaan, ei heti huomaakaan, miten hermostunut on. Sitä kulkee kadulta toiselle, katsoo paikkoihin sisään, tajuaa, ettei tunne melkein ketään. Ne ovat vahvoilla, jotka heräävät siinä kaupungissa jossa tapaaminen pidetään; niillä, jotka tulevat muualta, ei ole mitään mahdollisuuksia. Niin uskomattoman pitkä matka ensin asemalle, ja sitten kolme tuntia viisitoista minuuttia junassa, Tampereen jälkeen melkein pelkkää peltoa ja sitten Tikkurilasta eteenpäin lähiötä. Kallis, mauton kalakeitto junassa, hiutaleiksi hajonnutta lohta. Ulkona rumaa, parakkimaista, mutta korkeaa. Sitä ei kestä. Mutta kun menee bussilla Lahden kautta, ei se ole sen helpompaa, Helsinki–Lahti-väli on sellainen.

Kun saapuu perille, on jo niin uupunut, että tahtoo vain takaisin, vaikka vasta sitten matka todella alkaa. Taksilla kokoukseen, kahvi, toinen, päätös, ja koko ajan salaa toivoo pääsevänsä kotiin, ja yrittää päätellä miettivätkö kaikki muut samaa. Pelkkä kokous, kahu; joskus harvoin kauhun sisällä aavistus turvasta.

Vaimo tuhisi. Hän pujotti peiton sormiensa väliin. Se oli pelkkä lakana. Se oli viileä. Lasin pohjalla oli jotakin. Berocca, aamulla. Keltainen pulveri jäätynyt lasin pintaan. Lapset päiväkotiin. Elämä, sen siirtäminen eteenpäin, toisaalle, toiselle. Side, joka yhdistää kaikkia ihmisiä, eläviä ja kuolleita; että he ovat ihmisiä. Ainut ero on uskonnollinen. Ainut todellisuus on näkömätön, metafyyminen.

Mitä kaikkea maailmassa on yritetty, ja nyt se on tällainen.

Jäsennä ajatuksiasi ja nukahda, etsi kohta, jossa ajatusten läpi pääsee, jonka takana välkehtii uni.

Kylmäsi, mutta oli hiki. Päänsärky, mitätön. Kurkku karhea. Joku tuijottaa kattoaan kotona. En ole vapaa, koska kukaan ei ole. Nukun niin kuin ihminen nukkuu; valvon niin kuin ihminen valvoo.

— Mikä sinun nimesi on?

— Minä olen se, joksi minä tulen.

Hän oli vähemmän unessa, enemmän hereillä kuin äsken. Hän näki mielessään rakastajansa istumassa puunrungolla, hymyillen, levottomasti. Vastustamattoman vahva. Miten sellainen mies voi rakastua tällaiseen naiseen tai mieheen. Olen niin hereillä, että voisi olla jo päivä. Silti tämä ei ole unettomuutta, tämä ei ole vakavaa. Johonkin sattui, hän ei tiennyt mihin. Kivun edessä oli verho, jota hän ei tahtonut raottaa. Lantio oli ikkuna, johon lintu oli syöksynyt. Miten se makaa alakerroksessa parvekkeen luona tajuttomana tai kuolleenä.

Jos saisin päättää, hän ajatteli, mutta ei saanut päätettyä, mitä tahtoisin päättää. Ehkä sähkön hinta, hän ajatteli. Ei olisi pitänyt yksityistää. Vielä ei nähdä millaisia virheitä nyt tehdään, vaan myöhemmin. Poliitikassa minä epäonnistuin. Minulla ei ollut karismaa. Ihmiset eivät kuuntele kun minä puhun. Ei ole hyvä olla teoretikko. Mutta minä olen isä, minulla

on lapset. Lapset eivät ole teoriaa. Aluksi ne ovat pelkkää käytäntöä, sekavaa, toisenlaista tiedottomuutta.

Hän katsoi lamppua yöpöydällä. Se oli musta, sitä ei nähnyt pimeässä; nyt sen näki, se seiso i pimeässä. Minulla ei ollut riittävän yksinkertaisia ajatuksia, jotta ne olisi voinut välittää toisille. Minä usko i pelkkiin kehiin ja pykäliin, en katsonut mitä niiden sisällä oli. Olin väärällä tasolla kun puhuin, eivätkä ihmiset kuunnelleet minua, minä puhuin väärin. Mutta elämä on todellinen rikkaus. Olen ja katselen näin, elän, tässä. En olisi voinut aavistaa, että joskus voisi käydä näin hyvin.

Vaimo liikah i. Lastenhuoneen hiljaisuuden erotti paremmin sen jälkeen kun peitto oli kahahtanut.

Kun lapset olivat niin hiljaa, ettei huoneesta kuulunut mitään tuntikausiin, he menivät katsomaan. Oli aamuyö. Oli varmistettava, että he hengittivät. He menivät lähelle. Lapsen viileä, levollinen hengitys kämmenellä. Lapset eivät heränneet siihen, että kättä piti melkein suun edessä. Hän ei kuristanut. Vaimo ja lapset olivat aukko, josta hän pääsi sisälle johonkin, elämän valtavaan luolaan. Hän muisti ohjeen kurssilla, jota pidettiin väsyneille vanhemmille: saat ajatella vaikka mitä kauheata, kunhan et tee sitä. Mutta ei hän tahtonut ajatella mitään, ei mitään kauheata, vain jotakin tavallista, aamulla, granolaa ja jogurttia.

Kerran Edinburghissa hän oli saanut aamiaisellaan niin hyvää kahvia, että sen muisti pitkään, ja jogurttia ja leipää ja granolaa, joita oli aivan väärässä suhteessa, ja hän ihmetteli sitä. Hän katseli kahvilasta linnaa, joka oli ylhäällä kalliolla. Se oli niin raskaan näköinen, että tuntui ihmeeltä ettei se romahtanut, ja monena päivänä hän käveli sen ympäri ja katseli

sitä alhaalta kaikista kulmista. Omituinen, sekava asemakaava toisella puolella kaupunkia, ja toisella puolella suoria katuja, joiden varrella mustasta kivistä rakennettuja taloja.

Oli mahdotonta, että hän oli joskus ollut siellä ja saattoi ajatella sitä näin vain, ja oli nyt tässä. Hän oli tietoinen siitä, että makasi paikallaan. Hänelläkin oli pohje ja jalka, tavallaan hänen omaisuuttaan. Hän tunsu kaiken itsessään, ilman ympärillään, hengityksen palleassa, ja sydämenlyönnit, kehon palautumisen. Ilma oli niin tummaa ja lämmintä, että tuntui kuin hän ei olisi lainkaan kotona, tuntui kuin hän olisi jossakin etelän kaupungissa, jollakin aukiolla. Hän ajatteli punaviiniä, josta ei olisi mitään haittaa, hän ottaisi lasillisen silloin tällöin. Mutta hänen päätään särki, kun hän joi viiniä, hänestä oli tullut sellainen. Hieroja sanoi, että se saattoi johtua laukeavasta jännityksestä, se oli rentoutumiskipua. Hierojat puhuvat mitä sattuu, mutta osaavat hieroa. Hän istui aukiolla ja joi viiniä ja ihmetteli maalipintaa, miten sen annettiin rapistua, miten se silti näytti hyvältä, rapistumaan suunnitellulta.

Sydämet olivat suuria ja tasaisia. Katto oli valkoinen, vaikka oli hämärä. Aurausauto kulki kadulla auraamassa. Rämisevä ääni, joka nousi ja laski, ja keltainen valo verhojen välistä. Hän päätteli, että kellon täytyi olla neljän ja viiden välillä, kun auto oli liikkeellä. Hän mietti, oliko yllättynyt. Hän ajatteli, että kohta heräisi ja aloittaisi aamutoimet, veisi lapset päiväkotiin, ja alkaisi sitten elää elämäänsä, hetki hetkeltä, sellaisena kuin se paljastettiin hänelle.

Kaikki yritykset, väsymys, ja pirteät hetket. Eivät ne olleet turhia. Jokainen haukotus, ja liikerata, ja lapset joista pitää

huolta. Hän ajatteli lapsiaan silloinkin, kun ei ajatellut heitä. Hän piti jotakin sylissä, hän ajatteli, ei nyt, mutta riittävän usein. Välitti jostakin. Hän ajatteli työtä, kollegaansa, joka muuttui yhä oudommaksi. Kaikki mitä hän tekee, valehtelee, koko ajan, ja konjakki joka ilta. Sellainen teennäinen hymy, josta näkee heti, ettei se ole totta. Ei anna armoa, tahtoo iskeä, kun muilla on heikko kohta. Sellaiset ihmiset saavat muut nukkumaan huonosti.

Hän tunsu, että hänen oli käytävä wc:ssä. Ennen kuin hän huomasi, hän oli jo siellä. Hän katsoi pönttöön. Se oli pimeämpi kohta pimeässä huoneessa. Hän oli unohtanut valot.

Kun se oli ohi, hän pesi kätensä viileässä vedessä ja pyyhki kätensä violettiin käsipyyhkeeseen, joka näytti pimeässä mustalta. Pyyhe oli kostea. Hän kääntyi ja etsi toisen pyyhkeen, johon kuivasi kätensä. Jokainen askel, ja jokainen varvas. En osaa enää nukkua. Minussa on jäljellä eksotiikkaa, jotakin, mitä en osaa itse selittää. Ei se sitä ole. Lasin sisällä oli puhelin. Sininen kaapeli, välähtävä lasi. Kun puhelin alkoi soida, syntyi sähkövaraus, lasi meni rikki. Mihin minun on mentävä ja mitä minun on ymmärrettävä.

Hän kiersi vaimon kaukaa, ettei tämä heräisi. Hän pyrki takaisin sänkyyn jalkopään kulmasta. Peitto, lakanat, kaikki tässä minua varten. Joku käsi, kynnet, minua varten. Kädet liikkeitäni varten. Kun hän meni makuulle, kuului ääni kuin raskasta penkkiä olisi siirretty aseman lattialla. Vaimo nukkuu. Hänen vaimonsa ei ollut siinä. Hetken se oli joku toinen, vaaleampi, nuorempi, hän ei tajunnut sitä. En tiedä mikä olen.

Hän näki vaimonsa jalan, se pilkisti peiton alta, se oli tasainen ja vaalea. Oliko se ollut siinä koko ajan? Olen kuin kaksi ihmistä, hän ajatteli, toinen selittää koko ajan toiselle jotakin. Tässä ei ole järkeä. Minun olisi mentävä kiropraktikolle

Sinä et ole heitä oudompi,
eivätkä he ole sinua
parempia.

